

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Wydział Geografii Społeczno - Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej

Znaczenie jakości gleb w procesie zalesień gruntów rolnych w Polsce

dr Małgorzata Polna

Szreniawa, 18.10.2023 r.

 @wgseigp

 @wgseigp

 wgseigp@amu.edu.pl

 wgseigp.amu.edu.pl

Cel i zakres badań

- Celem badań jest próba oceny wpływu warunków glebowych na rozmieszczenie zalesień gruntów rolnych w Polsce.
- Zakres czasowy badań: lata 2000-2022
- Zakres przestrzenny: województwa, gminy

Zalesienia – wprowadzanie upraw leśnych na gruntach nieleśnych, tj. dotychczas użytkowanych rolniczo lub stanowiących nieużytki

Odnowienie lasu – wprowadzanie nowego pokolenia lasu na miejsce dotychczasowych drzewostanów usuniętych w toku użytkowania lub zniszczonych przez klęski żywiołowe

Wsparcie zalesień gruntów rolnych w Polsce w latach 2000-2022

Lata	Podstawa wsparcia
2000-2001	Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r.
2002-2003	Ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia
2004-2006	Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004-2006 Działanie: Zalesienia gruntów rolnych
2007-2013	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 Działanie: Zalesienia gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne
2014-2022	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 Poddziałanie: Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych
Od 2023 r.	Plan strategiczny WPR : Zakładanie systemów rolno-leśnych (Interwencje leśno-zadrzewieniowe)

14 stycznia 2004 r.
ustawa przestała
obowiązywać

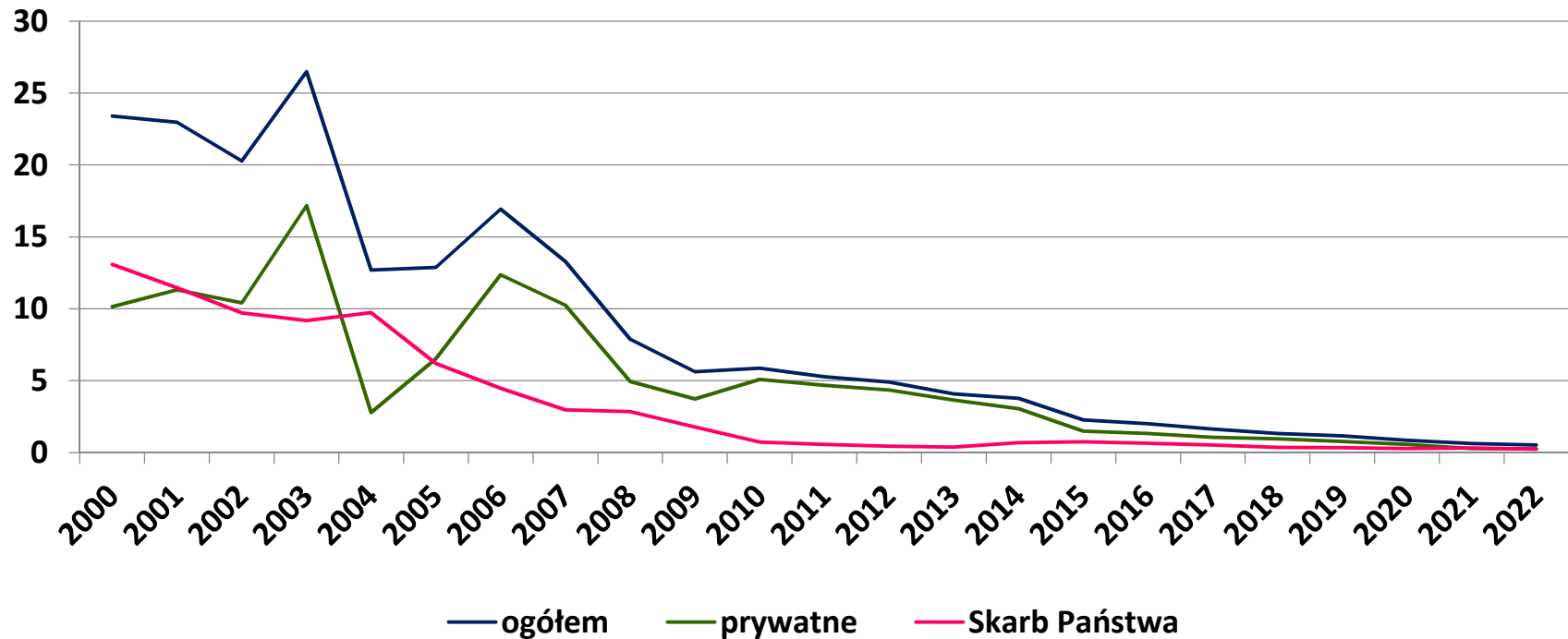

Źródło: Opracowanie własne

Źródło: <https://modr.pl/prow-2007-2013/strona/zalesianie-gruntow-rolnych>

Powierzchnia zalesień gruntów rolnych w Polsce w latach 2000-2022

[tys. ha]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Zalesienia w Polsce według województw w latach 2000-2022

<https://www.gov.pl/web/arimr/wsparcie-na-zalesianie-i-tworzenie-terenow-zalesionych--zapowiedz-rozszerzonego-naboru>

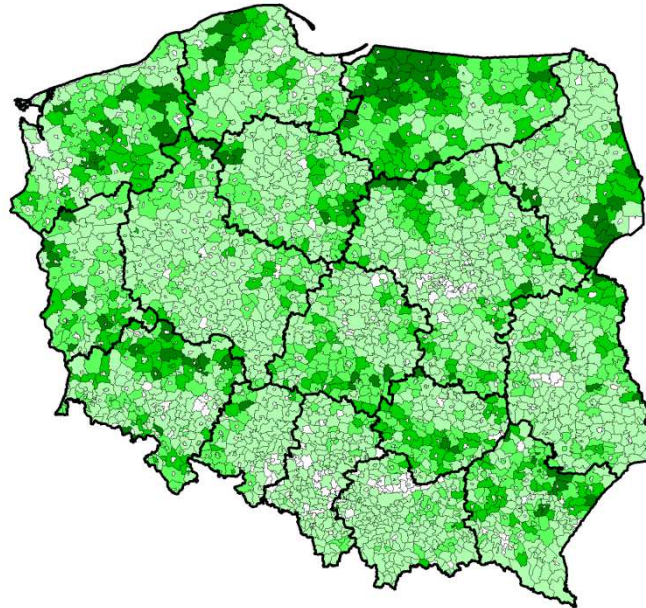
<https://kobietawsadzie.pl/wsparcie-na-zalesienie-od-8-307-zl-ha-do-12-707-zl-ha/>

Województwo	Zalesienia ogółem		w tym gruntów prywatnych	
	tys. ha	tys. ha	tys. ha	%
Dolnośląskie	14,67	4,46		30,4
Kujawsko-pomorskie	10,27	6,14		59,8
Lubelskie	11,35	10,17		89,6
Lubuskie	10,47	3,29		31,4
Łódzkie	10,53	8,79		83,5
Małopolskie	4,02	3,34		83,2
Mazowieckie	18,95	16,98		89,6
Opolskie	3,37	1,28		38,0
Podkarpackie	11,49	8,85		77,0
Podlaskie	13,39	8,56		63,9
Pomorskie	11,34	5,24		46,2
Śląskie	2,18	1,59		73,1
Świętokrzyskie	8,04	7,62		94,8
Warmińsko-mazurskie	34,70	19,30		55,6
Wielkopolskie	12,27	8,07		65,8
Zachodniopomorskie	19,63	3,42		17,4
Polska	196,66	117,12		59,6

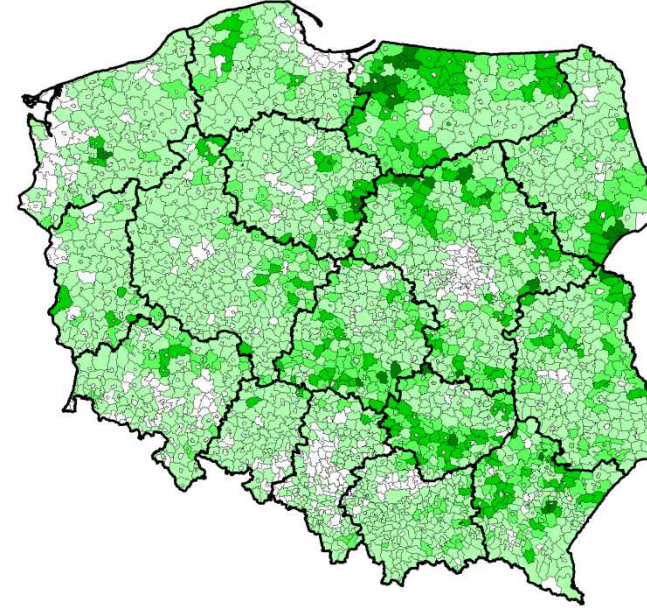
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Zalesienia ogółem w Polsce w latach 2000-2022

Ogółem

Grunty prywatne

Udział
w powierzchni gminy w %

0,5 1 2

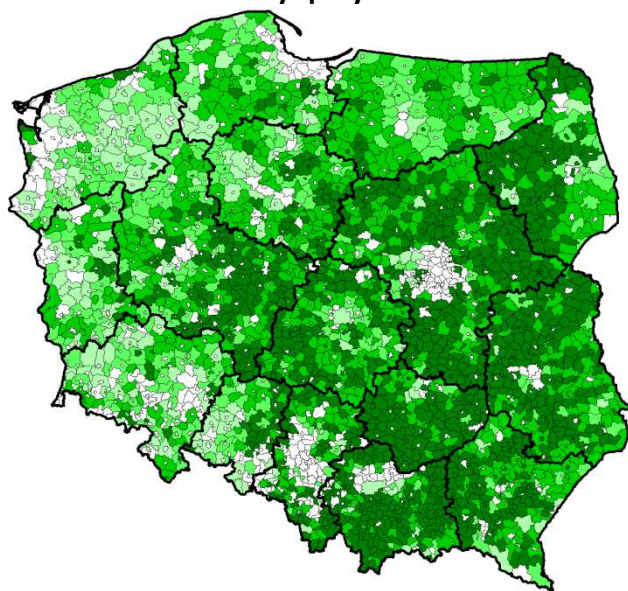

zjawisko nie występuje

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Zalesienia ogółem w Polsce w latach 2000-2022

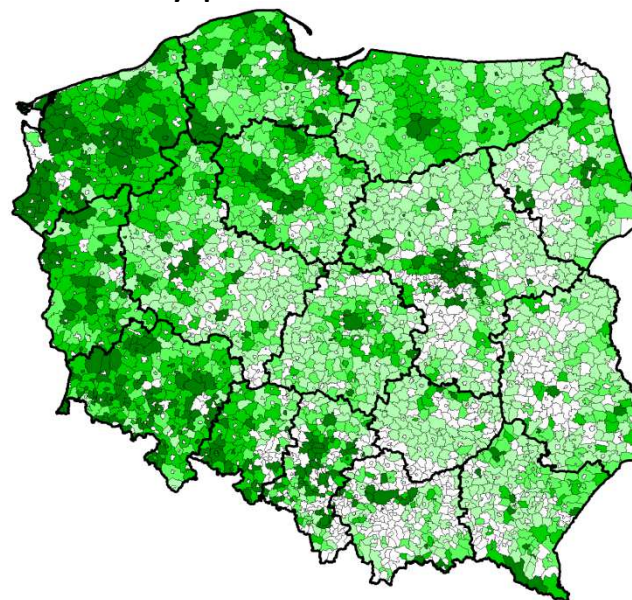
Grunty prywatne

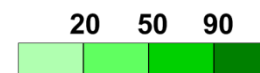
Udział zalesień na gruntach prywatnych
w zalesieniach ogółem w %

Grunty publiczne

Udział zalesień na gruntach publicznych
w zalesieniach ogółem w %

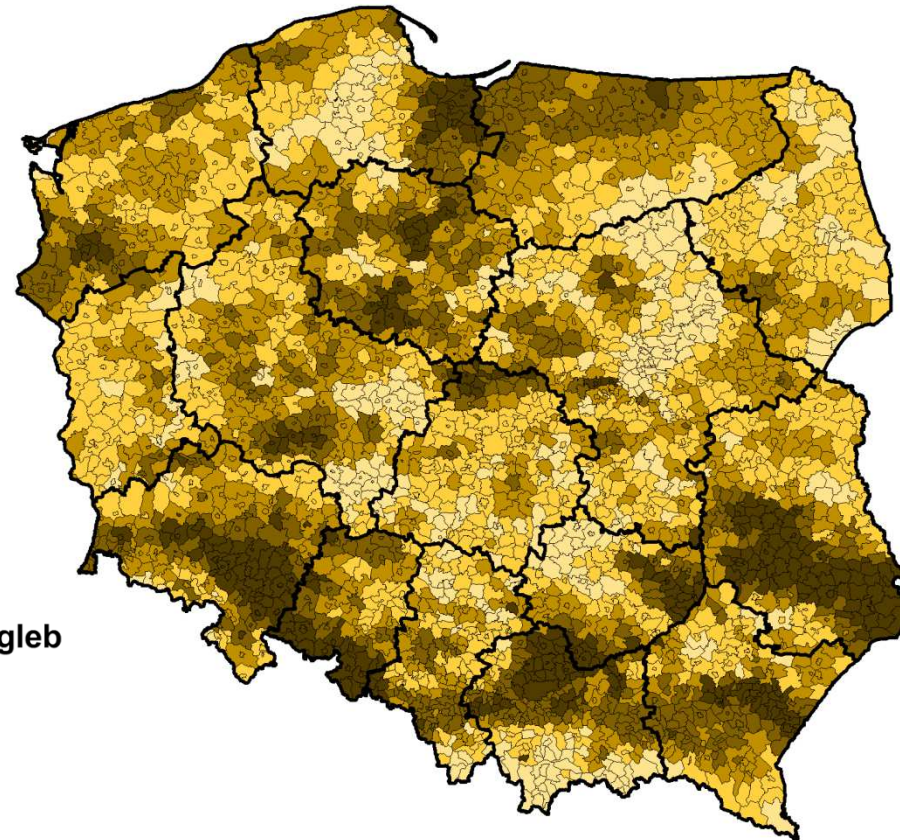
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Jakość i przydatność rolnicza gleb w Polsce

POLSKA 49,5 pkt.

Opolskie 60,5 pkt.

Podlaskie 41,0 pkt.

Wskaźnik jakości i przydatności rolniczej gleb
w punktach

35 45 55 65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IUNG

Województwo	Współczynnik korelacji
Dolnośląskie	-0,237
Kujawsko-pomorskie	-0,323
Lubelskie	-0,489
Lubuskie	-0,016
Łódzkie	-0,308
Małopolskie	-0,098
Mazowieckie	-0,183
Opolskie	0,036
Podkarpackie	-0,278
Podlaskie	-0,099
Pomorskie	-0,014
Śląskie	-0,259
Świętokrzyskie	-0,222
Warmińsko-mazurskie	0,123
Wielkopolskie	-0,190
Zachodniopomorskie	-0,158
Polska	-0,094

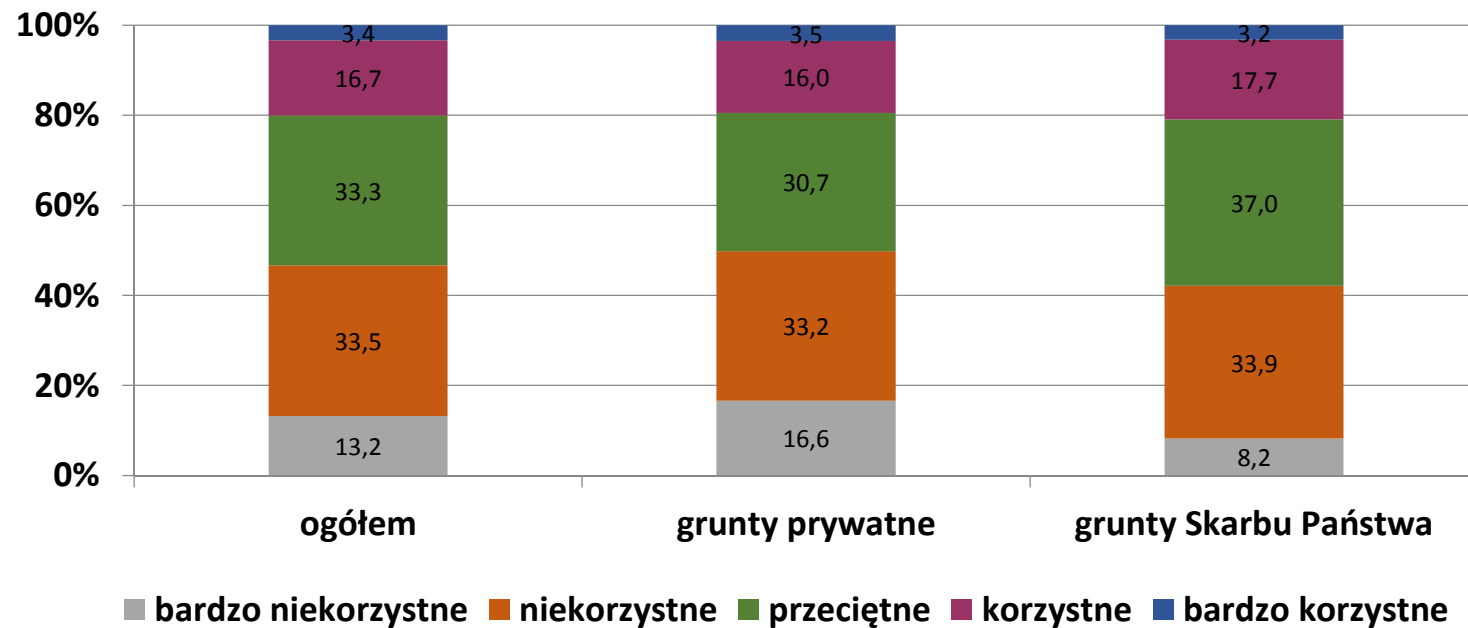
Związki korelacyjne między powierzchnią zalesień a jakością gleb

(przy $\alpha = 0,05$)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IUNG i BDL, GUS

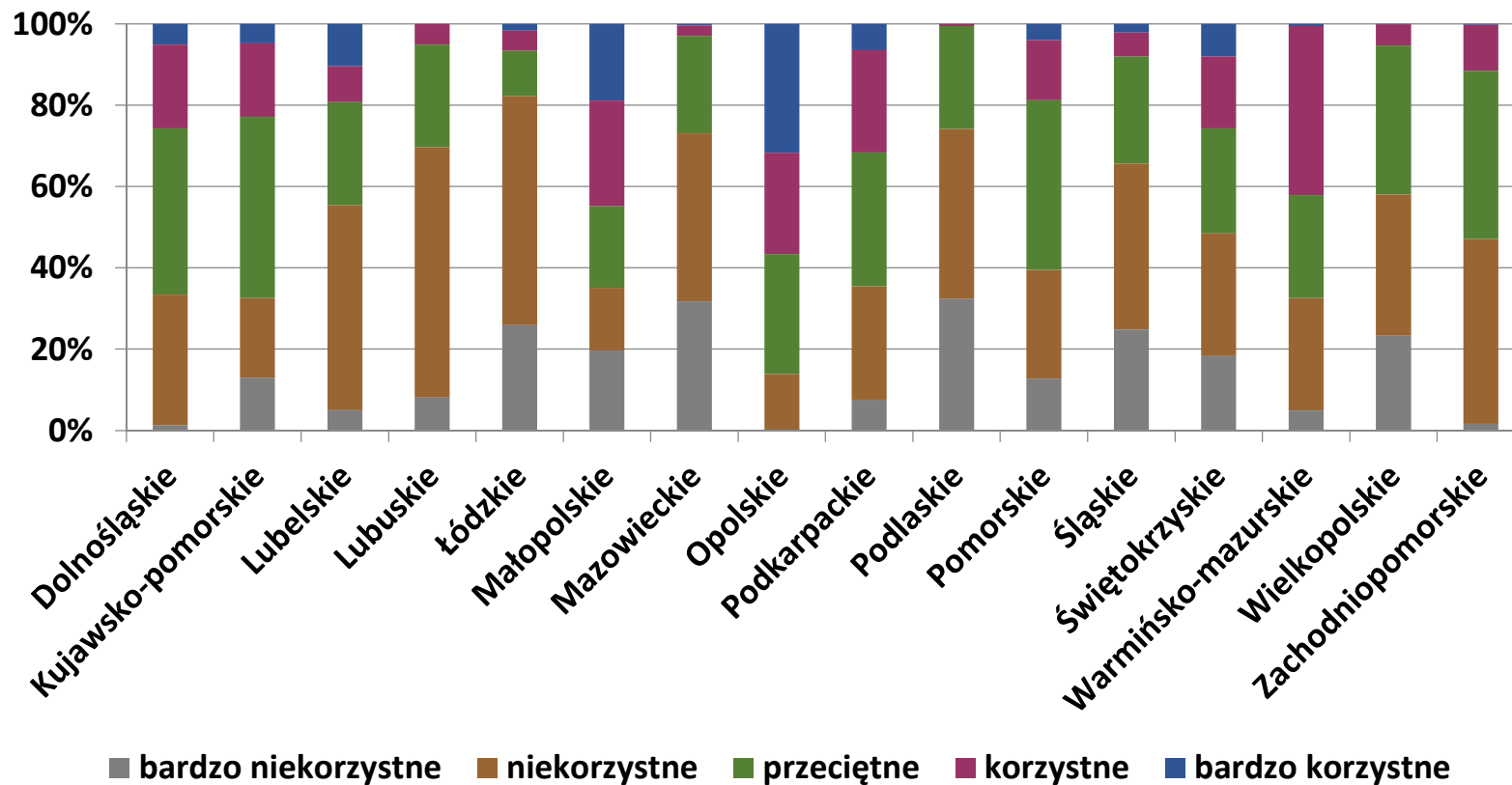

Warunki glebowe a poziom zalesień gruntów rolnych w Polsce w latach 2000-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IUNG oraz BDL, GUS

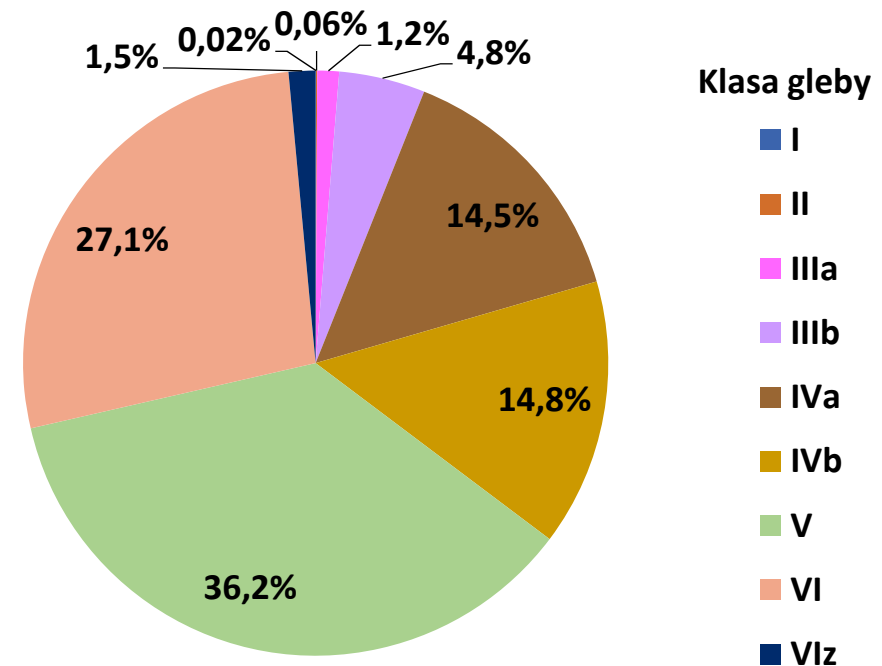
Warunki glebowe a poziom zalesień gruntów rolnych w Polsce w latach 2000-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IUNG oraz BDL, GUS

Zalesienia PROW 2004-2006 według klas bonitacyjnych gleb w Polsce

Klasa gleby	Powierzchnia zalesień (ha)
I	6,86
II	24,48
IIIa	480,27
IIIb	1894,30
IVa	5747,02
IVb	5869,21
V	14375,22
VI	10772,69
VIz	591,91

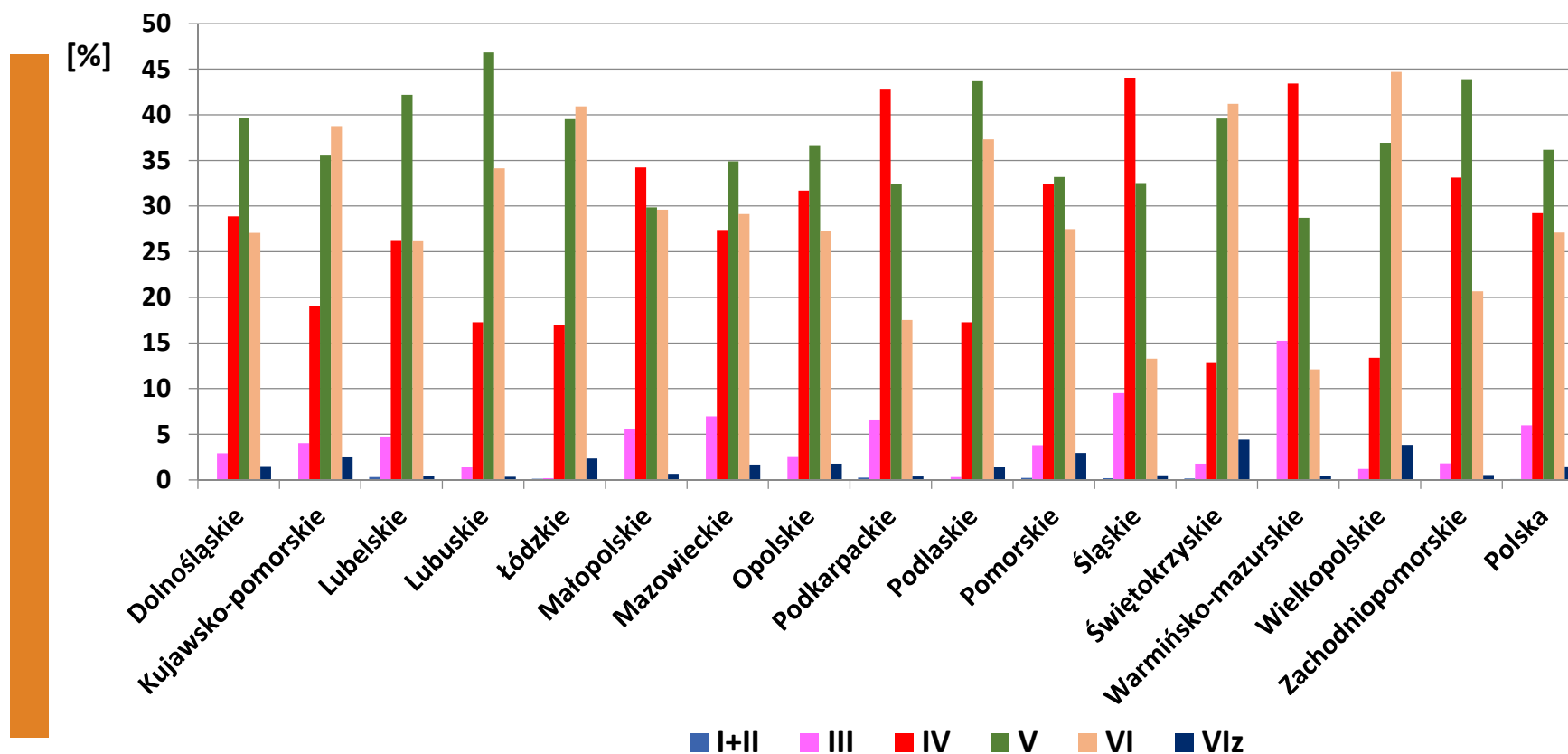

Klasy I, II, III, IV – 35,3%

Klasy V, VI, VIz – 64,7%

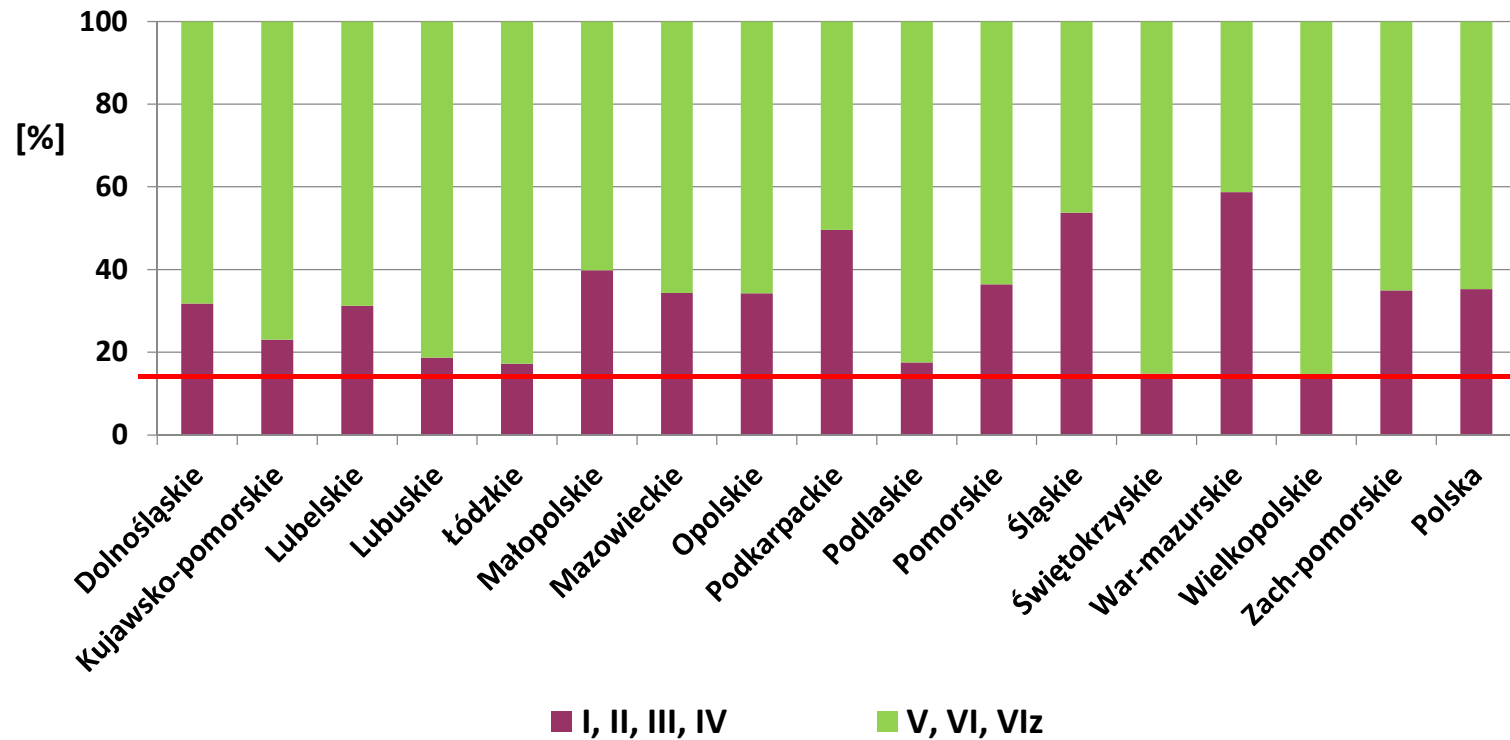
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ARiMR

Zalesienia PROW 2004-2006 według klas gleb i województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ARiMR

Struktura gleb zalesionych w ramach PROW 2004-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ARiMR

Podsumowanie

- Badania nie wykazały silnego uzależnienia rozmieszczenia zalesień od warunków glebowych.
- O lokalizacji zalesień zdecydowały także inne uwarunkowania przyrodnicze, czynniki społeczno-ekonomiczne oraz funkcje jakie w przyszłości będzie pełnił las.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ARiMR

Dziękuję za uwagę